

● PONUDBA UNIVERZE EDVARDA KARDELJA

Predlog za vzorčno ureditev Volavelj

Izvršni svet naše občinske skupščine je 15. januarja med drugim obravnaval ponudbo univerze Edvarda Kardelja, FAGG in VTOZD Arhitektura, za izdelavo vzorčne projektna naloga pod naslovom: Urejanje in varstvo ruralnih naselij in kulturne krajine na teritoriju občine Ljubljana Moste-Polje s posebnim poudarkom na ureditvenem načrtu vasi Volavelje.

Dolgoletnim prizadevanjem občinske skupščine, da bi zaustavili odseljevanje prebivalcev naših hribovskih vasi, se v zadnjem obdobju vse močneje pridružujejo tudi ekonomski moment in vse večje možnosti dobrega življenja na kmetiji. Tako ni strahu, da bi naše hribovske vasi propadle. Moramo pa priznati, da so se nekatere naše vasi v preteklem obdobju v mnogočem zelo spremenile. Nekatere tipične ljudske gradnje so uničene, nastale so nove iz povsem drugih materialov in drugačne funkcije. Mestni človek pa je s svojimi vikendi v krajino vnesel še nov so-

slog arhitekture.

Danes je zato spoznana potreba po načrtnejšem urejanju vasi tako iz potrebe po intenziviranju kmečkega gospodarstva kot tudi iz spoznanja o vrednosti naravne in kulturne dediščine ter o potrebi njene vključitve v sodobne življenjske tokove skozi njuno smotno rabo in skoz varovanje kvalitete prostorsko kulturne kontinuitete. Temu bi lahko tudi kratko rekli potreba po kulturni krajini. In prav to je vsebina in cilj ponudbe z univerze Edvarda Kardelja iz Ljubljane.

Seveda velja opozoriti, da se

problematika urejanja vasi razlikuje od naselja do naselja in da bo potrebno za vsako naselje posebej izoblikovati specifičen paket smernic in ukrepov za njegovo sistemsko rekonstrukcijo. Kljub tej raznolikosti pa lahko razdelimo vaška naselja v nekaj karakterističnih tipov s podobnimi lastnostmi in sorodnimi problemi.

Tako bi v ponujeni nalogi za vzorčno ureditev Volavelj najprej definirali prostor kulturno krajinskih tipov ter izluščili njegove značilnosti ter identiteto, podali pregled vseh naselij in po analitičnem metodološkem postopku izvedli njihovo razvrstitev v tipe, nato pa se osredotočili na obravnavo vzorčne vasi Volavelje.

Naloga bi temeljila na dogovorjenih programskih izhodiščih in po izkušnjah, pridobljenih pri

revitalizaciji mestnih jeder, na sprotne dialoge z neporednimi uporabniki prostora. Končni cilj naloge bo predlog ureditvenega ali revitalizacijskega načrta za vas Volavelje ter trije predlogi načrtov za tipске kmetije v merilu 1:100. Hkrati bo naloga podala elemente strokovnih podlag za izdelavo krajinskega načrta za krajinski sistem Janskih hribov in Besniške doline. Omenjena dokumentacija bo služila za začetek vzorčne ureditve Volavelj, ki bi lahko kot primer služila za spodbudo razvojnih usmeritev v vseh podobnih vaseh tega tipa.

Izvršni svet je ponudbo obravnaval in njeno zamisel povsem podprl. Vendar naloga tudi stane in je zato treba najprej najti možne udeležence financiranja, nakar bo izvršni svet ponudbo ponovno obravnaval in se dogovoril o vseh drugih podrobnostih.

S. GERLICA

Izvršni svet podpira program

Skupščina sklada je 21. decembra 1984 obravnavala osnutek programa sklada za leto 1985 in sprejela sklep, da ga predloži izvršnim svetom ljubljanskih občin in mesta v obravnavo.

Po sklepu skupščine sklada naj bi javna razprava trajala do 20. januarja 1985. Skupščina sklada namreč želi sprejeti program še januarja. Sprejela je tudi sklep, da se presežki, ki bodo ostali po poravnavi vseh programskih obveznosti, usmerijo v izvedbo nekaterih razvojnih programov, ki so opredeljeni s samoupravnim sporazumom o združevanju sredstev za razvoj kmetijstva in preskrbe mesta Ljubljane za leto 1984 in 1985. Z uresničitvijo teh programov bodo zagotovljene mestu dodatne količine deficitarnih živil. Ocenjujemo, da bo za te namene usmerjeno ok. 50 milijonov dinarjev.

Sredstva naj bi bila usmerjena s posojili, ki jih določa omenjeni samoupravni sporazum.

Skupščina sklada se je za tako

usmeritev sredstev odločila zato, ker v letu 1984 nismo dosegli s sporazumom predvidenega obsega združevanja sredstev, zaradi česar bi bila prizadeta načrtovana preskrba mesta z osnovnimi živilji. Za predvideno usmeritev se je skupščina sklada odločila po predhodni uskladitvi stališča na IS skupščine mesta Ljubljane.

Predlog temelji na:

1. ohranitvi kontinuitete pri izvajanju pospeševalnih programov in intervencijskih ukrepov pri pridelavi hrane za preskrbo Ljubljane v letih 1982—1984

2. predvidenem obsegu združevanja sredstev po nespremenjeni stopnji, ki znaša 0,6 % od BOD, kar pomeni v letu 1985 okrog 651.240.000 din,

3. dogovoru o enotni politiki in ukrepih pri pospeševanju proizvodnje hrane v letu 1985 v SRS in programu za leto 1985

4. zagotovitvi pokrivanja prehranske bilance Ljubljane za leto 1985 z osnovnimi živilji — predvsem z mlekom in mlečnimi izdelki, mesom (govedino, morski in sladkovodni ribami, kunčjim in ovčjim mesom), kruhom (pšenica) in zelenjavo (krompir, ostale vrtnine),

5. realizaciji programov kmetijske proizvodnje in intenzifikacije pridelave hrane po sprejetih srednjeročnih planih 1981—1985, v letu 1985 ljubljanskih občin in mesta ter SIS za preskrbo Ljubljane.

Naš izvršni svet, ki je osnutek programa za pospeševanje proizvodnje hrane v letošnjem letu obravnaval 15. januarja, je z njim soglašal; — prav tako tudi s sklepom skupščine sklada, da se viški zbranih sredstev iz leta 1984

usmerijo v sofinanciranje razvojnih nalog iz samoupravnega sporazuma.

Hkrati pa je izvršni svet predlagal skladu, da preuči možnosti za večjo stimulacijo pri pridobivanju mleka v zasebnem sektorju glede na razmerje do družbenega in preuči upravičenost premij v primeru, da pride do povišanja odkupnih in prodajnih cen mleka.

Izvršni svet je skladu tudi predlagal, naj v programu nameni vsaj 50.000.000 din za dolgoročne kredite za obratna sredstva organizacijam združenega dela s področja perutninarstva, pridelave mesa in mlinarsko-pekarne proizvodnje, ker ti ozdi tudi sodijo v krog oskrbovalcev Ljubljane. To bi bil namreč najhijstrejši ukrep za takojšnje delo sanacije razmer v teh ozidih, ki ne zmorejo plačevati komercialnih kreditov za zagotavljanje obratnih sredstev.

● AKTIV KOMUNISTOV VVO O SOCIALNOVARSTVENI POMOČI

Delavci v vrtcih so zaskrbljeni

Na aktivu komunistov iz VVO so v sredo, 16. januarja, spregovorili o izvajanju samoupravnega sporazuma o socialnovarstveni pomoči v letu 1985.

Poleg komunistov iz VVO so sodelovali tudi Janko Pučnik (NK ZKS), Danilo Jurca (OSOV), Aleš Golja (RSZS), Marjana Šturbej (občinski komite za družbene dejavnosti) in Milica Kostrun (OS ZS).

Uvod v razpravo je posredovala Štefka Peterlin, ki je povedala, da vzgojno-varstvene organizacije pridobivajo sredstva za kritje svoje dejavnosti neposredno od staršev in posredno v skupnosti otroškega varstva. Dolej veljavni samoupravni sporazum o svobodni menjavi dela je določal, da velja za starše vseh

ljubljskih vzgojno-varstvenih organizacij enotna cena storitev in da starši k tej ceni prispevajo največ 70 % in najmanj 20 %, odvisno od poprečnega osebnega dohodka na člana družine. Taka oblika financiranja je bila za starše in vzgojno-varstvene organizacije sprejemljiva in zato bistvenih sprememb nismo pri-

čakovali. V decembru 1984 so skupščine sisov otroškega varstva potrjevale osnutek samoupravnega sporazuma o socialnovarstveni pomoči v letu 1985, ki prinaša bistvene spremembe tudi pri svobodni menjavi dela za dnevno vzgojo in varstvo predšolskih otrok. Sporazum naj bi pričeli izvajati 1. maja 1985.

Osnutek navaja:

— da po uveljavitvi samoupravnega sporazuma za starše, ki imajo otroke vključene v ljubljanskih vzgojno-varstvenih organizacijah, ne bo več veljala enotna cena storitev;

— da bo sredstva za vzgojni program (38 %) vzgojno-varstvenim organizacijam v celoti zagotavljala skupnost otroškega varstva in

— da sredstva varstvenega in prehranskega programa (62 %) krijejo starši sami v celoti ali pa delno skupnost otroškega varstva v obliki funkcionalne pomoči.

Iz primerov, navedenih v osnutku, smo lahko razbrali, da bo novi način financiranja zelo ugoden za starše, ki so bili doslej razvrščeni v I., II. in III. plačilno lestvico, manj ugoden pa za starše, razvrščene od IV. do VIII. plačilne lestvice — in teh je v VVO največ.

Kot posledico uvedbe načina financiranja lahko pričakujemo:

— zmanjšanje števila otrok v VVO in ob tem suficit vzgojno-varstvenih delavcev;

— večje socialno diferenciacijo;

— vključevanje otrok v druge, manj primerne oblike varstva;

— korak nazaj v prizadevanjih, da zagotovimo slehernim otrokom enako osnovo za vstop v šolo in odpravimo razlike, ki jih pogojuje življenje v različnem socialnem okolju.

Posledice bi bile manj prisotne, če bi družba pravilno vrednotila vzgojno delo v VVO. Zato predlagamo dopolnitev osnutka tako, da do posledic, ki jih predvidevamo, ne bo prišlo. Financiranje naj bo tako, da bodo vrata vzgojno-varstvenih organizacij se naprej odprta vsem otrokom.

Po konstruktivni razpravi so bila oblikovana naslednja stališča:

1. Podpiramo rok za pričetek izvajanja samoupravnega sporazuma o socialnovarstveni pomoči v letu 1985, in sicer 1. 5. 1985, vendar z zahtevo, da je izvajanje le-tega od 1. 5.—31. 12. 1985 poskusno obdobje. Ob morebitnih negativnih posledicah moramo za financiranje storitev dejavnosti VVO takoj pripraviti primernejšo obliko.

2. Vse uporabnike vzgojno-varstvenih storitev je potrebno takoj temeljito seznaniti z vsebino samoupravnega sporazuma.

V VVO bodo to storili na roditeljskih sestankih.

3. Pripravljeni naj bodo vsi tehnični pogoji za pričetek izvajanja samoupravnega sporazuma:

— računalniška obdelava podatkov o razvrstitvah staršev otrok v plačilno kategorijo,

— temeljita predstavitev obrazca SPN 1.

4. Preuči naj se razmerje v vzgojno-varstveni dejavnosti: odstotek vzgoje, odstotek varstva.

Prepričani smo, da poteka v VVO načrtno vzgojno vplivanje na otroke vsaj 9 ur na dan.

5. OO ZK bodo izdelale politično oceno stanja v VVO — kako sprejemajo neposredni uporabniki visoke cene oskrbine, koliko so osveščeni o pomembnosti vključevanja otrok v VVO, koliko poznajo vsebino vzgojnega dela s predšolskimi otroki, kakšne oblike varstva bodo deležni otroci, za katere starši ne bodo mogli plačati VVO ali ko ne bodo želeli otroka vključiti v VVO.

Zapisali Štefka Peterlin in Rezka Škrj

● IZ POBRATENE BILECE

Začela so se pripravljala dela za gradnjo predora Fatničko polje — Bilečko jezero

V planih republiškega sisa za elektrogospodarstvo in sozda Elektrogospodarstvo BIH za naslednje obdobje je poleg drugih objektov predviden konec gradnje predora Dobar—Fatnica v skupni dolžini 3200 m in gradnja predora Fatničko polje—Bilečko jezero v skupni dolžini 15,6 km. Tako bi se stekale naravne vode Dabarskega in Fatniškega polja, z gradnjo kanala po teh poljih pa bodo tudi izkoriščene vode bodoče HE Dabar. Objekti bodo poleg energetskih učinkov pri že zgrajenih elektrarnah vzdolž Bileškega jezera obvarovali pred poplavlami Dabarsko in Fatničko polje.

Sedaj uspešno potekajo pripravljala dela za gradnjo predora Fatničko polje—Bilečko jezero, s katerim bodo zajete tudi vse stranske poti. Traso bodočih kanalov skozi polje bo spremljal tudi 14 km dolg vodovod in omogočal preskrbo z vodo vse od Bijeljane do Padena.

V fazi neposrednega dogovarjanja pa je tudi izvajanje in rekonstrukcija mestnega vodovoda v Bileci, s čimer bo poleg oskrbe z vodo bodočih delovščin Čepelica in Podtuhor zagotovljena tudi dodatna voda za potrebe Bilece.

Tako v začetku leta pričakujejo razpis licitacije za izbor izvajalca glavnih gradbenih in montažnih del pri predora Fatničko polje—Bilečko jezero; rok za gradnjo predora pa je štiri leta in pol od začetka glavnih del.

D. K.

Kakšne so razvojne možnosti PTT?

Če bo dovolj denarja, bodo v naslednjem srednjeročnem obdobju v Novih Jaršah, Novih Fužinah in Štepanjskem naselju zrasle nove poštnne stavbe.

Izteka se sedanje srednjeročno obdobje in v podjetju za ptt promet Ljubljana ter v območnem sisu s tega področja že srujejo razvojne programe za naslednje obdobje do leta 1990. V smernicah za pripravo planov, ki jih je na nedavnem zasедanju že sprejela skupščina območne SIS za ptt promet Ljubljana, je minimalni program razvoja ocenjen na 12 milijard dinarjev. Vprašanje pa je, kako zbrati toliko denarja, kajti po sedanjem načinu financiranja ptt dejavnosti bi lahko v najboljšem primeru zagotovili le dobro tretjino te vsote.

Ze na začetku sedanjega srednjeročnega obdobja je bilo predvideno in s samoupravnim sporazumom o temeljih plana tudi dogovorjeno, da bodo cene ptt storitev rasle vsaj usklajeno s cenami blaga in drugih storitev, da bo ptt promet pri plačevanju družbenih obveznosti iz poslovnega sklada izenačen z drugimi infrastrukturnimi dejavnostmi posebnega družbenega pomena in da bodo 20 odstotkov od vrednosti telefonskega impulza za razvoj združevali vsi uporabniki, ne le tisti, ki so podpisali samoupravni sporazum o temeljih plana (paradoks je že, da je po zakonu ustanovitev sisa za ptt promet obvezna, članstvo v njem pa ne.) Na teh postavkah (je) temelji(l) srednjeročni plan razvoja. Toda zgodilo se je obratno. Zgovorna sta že podatka, da se je recimo v zadnjih štirih letih cena telefonskega impulza povečala le za 1,5-krat, medtem ko so se cene za ptt nujno potrebnih kablov povečale za pet — do šestkrat, da o cenah za poštno storitve niti ne govorimo, saj v povprečju ne pokrivajo niti 70 odstotkov ekonomske cene; ali da se je prispevek za manj razvite republike in pokrajine, namesto da bi se zmanjšal, celo povečal. Tako se je ptt dejavnost znašla v položaju, ko ji kljub velikim naporom, racionalnemu gospodarjenju in vedno večji produktivnosti iz leta v leto upada reproduktivna in akumulativna sposobnost, denarja za razvoj je celo v absolutnih zneskih vedno manj. Če k temu dodamo še splošno neugodne gospodarske razmere, ostre kreditne zahteve, pomanjkljive proizvodne programe naših proizvajalcev telekomunikacijske opreme in dolge dobavne roke zanjo, pomanjkanje vseh vrst kablov na tržišču in odvisnost od uvoza nekatere opreme in instrumentov, se slika zaokroži. Zato bodo načrtovana vlaganja v razvoj ptt dejavnosti v tem srednjeročnem obdobju uresničena komaj polovično. Namesto načrtovanih 102 pošt bo na območju podjetja za ptt promet Ljubljana konec tega leta samo 96 ptt enot, namesto načrtovanih 21 teleks naročnikov na 10.000 prebivalcev jih bo le 16 in namesto 23 telefonskih naročnikov na 100 prebivalcev jih bo samo 21.

V podjetju za ptt promet Ljubljana opozarjajo, da bodo lahko financirali predvideni razvoj ptt prometa v naslednjem srednjeročnem obdobju samo tedaj če bodo uresničena vsa glavna predvidenja na katerih je temeljil že sedanjí srednjeročni plan: če bodo poštno storitve postopoma postale ekonomske, če bo ptt promet izenačen z drugimi dejavnostmi posebnega družbenega pomena, če bo zagotovljen dodatni sistemski vir financiranja gradnje novega glavnega poštnega centra in če bo v okviru možnosti ptt dejavnost v planskih dokumentih družbenopolitičnih skupnosti dobila prednostno mesto. Take usmeritve in zahteve ljubljanske ptt delovne organizacije so podprli v skupnosti občin ljubljanske regije in Cerknice, v medobčinski gospodarski zbornici na mestnem komiteju za promet in zveze in v skupščini OSIS za ptt promet, o problematiki razvoja ptt dejavnosti pa bo predvidoma še letos razpravljala tudi republiška skupščina. Če pa ta predvidevanja ne bodo uresničena, se lahko pripeti, da bodo konec leta 1990 vse ptt zmogljivosti popolnoma izkoriščene in ne, bo mogoče v promet vključiti niti enega novega telefonskega priključka; razvoj ptt se bo skratka ustavil. Stagnacija ali celo nazadovanje pa bi utegnila imeti v obdobju nove tehnološke revolucije, ki je še zlasti očitna na področju telekomunikacij in informatike, prav katastrofalne posledice za razvoj celotnega gospodarstva in družbe na nasploh. Razvojne možnosti ptt pa že danes capljajo za rastočimi potrebami po ptt storitvah in zmogljivostih.

Sicer pa je v smernicah razvoja v naslednjem srednjeročnem obdobju predvideno, naj bi imele prednost investicije skupnega slovenskega pomena, ki pogojujejo nemoteno delovanje in razvoj ptt zmogljivosti na regionalni ravni. Nato pridejo na vrsto investicije na regionalni ravni, ki so spet razdeljene na tako imenovano prvo in drugo prioriteto. Za občino Lj. Moste—Moste-Polje je predvidena prednostna gradnja poštnih stavb s telefonskimi centralami v Novih Jaršah in v Novih Fužinah, medtem ko naj bi v Štepanjskem naselju zagotovili vsaj prozore za pošto. V vseh treh stanovanjskih naseljih je problem ptt omrežja že daj časa pereč in so se zato o njegovi rešitvi že začeli pogovarjati predstavniki občinske skupščine in ptt. Stekle so že prve priprave za nakup zemljišča in zbiranje vse potrebne dokumentacije za pošto in centralo v Novih Fužinah.

B. Z.

Ugotovitev vseh: zelo dobro

(nadaljevanje s 1. strani)

Kot je povedal Milan Jelenc, pa se je naš izvršni svet zavestno izogibal sankcijam (ki so sicer po zakonu mogoče) proti tistim ozdom, ki niso pravočasno planirali. (Odbor za družbenoekonomski razvoj pri ZZZD je namreč menil, da bi lahko izvršni svet z zakonskimi ukrepi zagotovil izvajanje planiranja.) Namesto kazni je izvršni svet poskušal potrebo po planiranju vnesti v miselnost ljudi, zaposlenih v delovnih organizacijah. Glede očitka sveta za politični sistem, da je v poročilu premoal poudarjena skrb za delovanje delegatske sistema, pa je Milan Jelenc razložil, da je IS to svojo nalogo opravil s tem, da je pripravil strokovne podlage za gradiva, ki so jih zbori obravnavali.

V razpravi o poročilu, ki je bila tako na zboru združenega dela kot na zboru krajevnih skupnosti dokaj skromna, je predsednik občinske skupščine Niko Lukež poudaril, da je v delovanju delegatske sistema v občini čutil napredek, čeprav morda to s samega poročila ni dovolj razvidno. Dejal je, da je odnos med skupščino in izvršnim svetom ustvarjalen, korekten, tako da so zagotovljene možnosti za nadaljnje dobro delo.

Na tej seji so delegati obravnavali tudi osnutek proračuna občine za letošnje leto, ki naj bi znašal 737.419.000 dinarjev, kar je za 52 odstotkov več kot lani. Osnutek je bil sprejet brez pripomb, saj je bilo nanje zadovoljivo odgovorjeno že na seji sami.

DARJA JUVAN